

ADVIES VOOR AANVULLENDE RICHTLIJNEN
VOOR DE INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
VERWERKING EN OPSLAG VAN RADIOACTIEF AFVAL
OP HET INDUSTRIE-TERREIN VAN HET HAVENSCHAP
VLISSINGEN (GEM. BORSELE)

123-474

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor aanvullende richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport verwerking en opslag van radioactief afval op het industrieterrein van het havenschap Vlissingen (gem. Borsele) / Commissie voor de milieu-effectrapportage. - Utrecht : Commissie voor de milieu-effectrapportage

ISBN 90-5237-008-7

*SISO 614.62 UDC [504.064.2:628.4.047](492*4454)*

Trefw.: milieu-effectrapportering ; Borsele / radioactieve afvalstoffen ; Borsele.

commissie voor de milieueffectrapportage

Aan: * De Minister van Volkshuisvesting
Ruimtelijke Ordening en Milieu-
beheer,
* De Minister van Economische Zaken
* De Staatssecretaris van Sociale
zaken en Werkgelegenheid
* De Minister van Verkeer en Water-
staat
* De Staatssecretaris van Welzijn,
Volksgezondheid en Cultuur

uw kenmerk

MHS/nr. 2678005

uw brief

4 augustus 1988

ons kenmerk

U665-88/Sc/mc/123-473

onderwerp

Advies voor aanvullende richt-
lijnen MER Verwerking en Opslag
van radioactief afval

utrecht,

30 september 1988

Met bovengenoemde brief verzocht de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) mede namens de Minister van Economische Zaken en de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de Commissie voor de milieueffectrapportage advies uit te brengen over aanvullende richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER), dat de Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA) zal opstellen voor de besluitvorming over de inrichting en het gebruik van een centrale faciliteit voor de verwerking en opslag van radioactief afval op een terrein van het Havenschap Vlissingen. Het betreffende MER dient milieu-informatie te verschaffen in aanvulling op de reeds eerder gepresenteerde informatie in het zogeheten locatiegebonden MER, dat werd bekend gemaakt op 18 november 1987.

Hierbij bied ik U het gevraagde advies aan. Voor een overzicht van de hoofdpunten daarvan verwijs ik U naar de Samenvatting van het advies dat als hoofdstuk 2 daarin is opgenomen. Daarnaast vraag ik Uw aandacht voor het volgende.

1. Richtlijnen voor het MER

In zijn brief van 4 augustus j.l. schrijft de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer dat het niet nodig is dat COVRA een geheel nieuwe procedure, dus vanaf het indienen van een nieuwe startnotitie, doorloopt. Dit houdt ook in dat geen mogelijkheid tot inspraak zal worden geboden voor de opstelling van richtlijnen voor het MER. In plaats daarvan zullen aanvullende richtlijnen worden vastgesteld, die zullen worden gebaseerd op de ingekomen bezwaren en opmerkingen over de in oktober 1987 ingediende aanvragen en het zogeheten locatiegebonden MER; tevens wordt het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage ingewonnen. Een en ander betekent, dat de richtlijnen die in juni 1986 werden vastgesteld voor het locatiegebonden MER nog steeds van toepassing zijn voor de opstelling van het nieuwe MER. Daarnaast heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage zich in de opstelling van het onderhavige advies laten leiden door haar toetsingsadvies over het locatiegebonden MER waarin ook de ingekomen bezwaren en opmerkingen van insprekers en adviseurs zijn verwerkt.

2. Locatie-alternatieven en vergunningaanvragen

In het locatiegebonden MER werden drie locatie-alternatieven behandeld, te weten een locatie op het terrein van de Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij (PZEM), een terrein van het Industrie- en Havenschap Moerdijk en een terrein tussen de Frankrijkweg en de Luxemburgweg op het industrieterrein van het Havenschap Vlissingen. Het locatiegebonden MER werd bekend gemaakt samen met vergunningaanvragen, die alleen gericht waren op het eerste terrein, omdat COVRA nog vóór de bekendmaking van de aanvragen en het MER al haar keuze had laten vallen op het PZEM-terrein.

Er is nu een nieuwe locatie in beeld op een ander deel van het industrieterrein van het Havenschap Vlissingen, te weten tussen de Kaloothaven en de Europaweg-Oost. COVRA heeft laten weten van plan te zijn nieuwe vergunningaanvragen in te dienen voor deze nieuwe locatie. In het nieuwe MER zal deze locatie dus gelden als de voorkeurslocatie, waarop de voorgenomen activiteit is gericht. Daarnaast zal het MER ook op voldoende wijze aandacht moeten besteden aan de voormalige voorkeurslocatie op het PZEM-terrein, opdat bij de toetsing een goede onderlinge vergelijking kan plaatsvinden. Omdat de beide overige locaties, die werden behandeld in het locatiegebonden MER geen voordelen uit milieu-oogpunt hebben te bieden, is de Commissie van mening dat deze locaties niet langer als locatie-alternatief behoeven te worden meegenomen in de presentatie van milieu-informatie in het nieuwe MER.

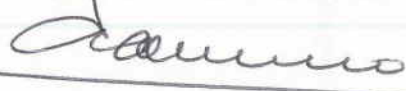
Voorafgaande aan de indiening van nieuwe vergunningaanvragen is COVRA voornemens de procedure voor het PZEM-terrein niet voort te zetten. Ten einde te voorkomen, dat COVRA opnieuw geconfronteerd zou worden met een gewijzigde situatie, als onverhoopt zou mogen blijken dat de nieuwe locatie om welke reden dan ook toch niet zo geschikt zou blijken te zijn als momenteel wordt voorzien, geeft de Commissie COVRA in overweging de reeds ingediende vergunningaanvragen voor het PZEM-terrein niet in te trekken, maar op te schorten, waarbij dan uiteindelijk gebruik zal worden gemaakt van slechts één set van aanvragen voor één van beide terreinen.

3. Voorlichting, meningspeiling en vertrouwensrelatie met de omwonende en werkende bevolking

Met het oog op de geschiedenis van het onderhavige project en de achtergronden, die er toe hebben geleid dat COVRA nu voornemens is vergunningaanvragen in te dienen voor een nieuwe locatie binnen de gemeente Borsele, doet de Commissie in dit advies opnieuw aanbevelingen voor het geven van voorlichting aan en het ontwikkelen en onderhouden van duurzame vertrouwensrelaties met de plaatselijke bevolking.

De Commissie tekent hierbij aan dat deze aanbevelingen voornamelijk zijn gericht aan de betrokken overheden en pas in tweede instantie aan de COVRA als uitvoerster van het overheidsbeleid terzake van de verwerking en opslag van alle radioactieve afval op een centrale plaats in Nederland.

De Commissie zal gaarne van U vernemen op welke wijze U gebruik zult willen maken van dit advies en de daarin geformuleerde aanbevelingen.

drs. H.G. Ouwerkerk,
Voorzitter werkgroep m.e.r. verwerking
en opslag van radioactief afval.

ADVIES VOOR AANVULLENDE RICHTLIJNEN
VOOR DE INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
VERWERKING EN OPSLAG VAN RADIO-ACTIEF AFVAL

Advies op verzoek van de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) uitgebracht aan de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de Minister van Economische Zaken, de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur en de Minister van Verkeer en Waterstaat door de Commissie voor de milieu-effectrapportage.

De werkgroep m.e.r. Verwerking en Opslag van Radioactief Afval,

de Secretaris,

drs. J.J. Scholten.

de Voorzitter,

drs. H.G. Ouwerkerk.

Utrecht, 30 september 1988

123-474

INHOUDSOPGAVE

	<u>Pag.nr.</u>
1. INLEIDING	1
2. SAMENVATTING VAN HET ADVIES	3
3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING	7
3.1 Probleemstelling en doel	7
3.2 Te nemen en genomen besluiten	8
4. DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	9
5. BESTAANDE TOESTAND EN TE VERWACHTEN ONTWIKKELINGEN	11
6. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	12
6.1 Invloed van de faciliteit op de omgeving tijdens normaal bedrijf alsook vanwege mogelijke storingen en ongevallen	12
6.2 Invloed van de omgeving op de faciliteit	13
6.3 Belevingsaspecten: gevoelens en beoordeling van betrokkenen	13
7. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN	15
8. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN EVALUATIE	16
9. SAMENVATTING	17

BIJLAGEN

1. Brief van de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van 4 augustus 1988 met verzoek om advies.
2. Samenstelling van de werkgroep.

1. INLEIDING

Nadat de Commissie voor de milieu-effectrapportage op 29 januari 1988 haar toetsingsadvies aan U had uitgebracht over het locatie-gebonden milieu-effectrapport (MER) Verwerking en Opslag van Radioactief Afval, kwam tijdens de verdere beoordeling van het MER en de behandeling van de vergunningaanvragen, die bij U waren ingediend door de Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA), alsnog een discussie op gang in de gemeente Borsele over de voorgenomen locatie. Dat leidde op verzoek van de Gemeenteraad tot de uitvoering van een nader locatie-onderzoek in Borsele, waaraan ook door de provincie en de rijksoverheid werd deelgenomen. Op 3 mei 1988 bracht de werkgroep, die met dat onderzoek was belast, rapport uit aan het College van Burgemeester en Wethouders van Borsele. Daarin staat te lezen dat "het COVRA-complex even goed of zelfs beter binnen de locaties 8A/B op het Haven- en Industriegebied Sloe kan worden gesitueerd dan op de momenteel voorgenomen locatie 9 op het PZEM-terrein"[1]. Het gemeentebestuur van Borsele heeft deze conclusie overgenomen. Daarop heeft COVRA te kennen gegeven te overwegen de reeds ingediende vergunningaanvragen voor de locatie op het terrein van de Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij (PZEM) in te trekken en met nieuwe vergunningaanvragen te komen voor de locatie op het binnen de gemeente Borsele gelegen gedeelte van het Havenschap Vlissingen, waaraan het Gemeentebestuur de voorkeur geeft. De opstelling van vergunningaanvragen voor een andere locatie dan de tot begin van dit jaar beoogde locatie houdt ook de opstelling van een nieuw MER in. In Uw brief van 4 augustus 1988 aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage (zie bijlage 1 bij dit advies) maakte U duidelijk aanvullende richtlijnen voor de inhoud van dat MER te willen vaststellen. Met het oog daarop nodigde U de Commissie voor de milieu-effectrapportage uit advies uit te brengen voor deze aanvullende richtlijnen vóór 1 oktober 1988.

Het onderhavige advies is opgesteld door dezelfde werkgroep van de Commissie, die op 29 januari 1988 aan U het toetsingsadvies over het locatiegebonden MER uitbracht (zie bijlage 2 bij dit advies). De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de milieu-effectrapportage en wordt daarom verder in dit advies "de Commissie" genoemd. De Commissie kwam bijeen op 2 en 23 september 1988. Tijdens de bijeenkomst op 2 september

1 Locatie-onderzoek Haven- en Industrieterrein Sloe: Onderzoek naar een andere locatie voor de COVRA-opslagfaciliteit voor radioactief afval op het binnen de gemeente Borsele gelegen gedeelte van het Haven- en Industrieterrein Sloe, uitgevoerd door de werkgroep Plaatsbepaling COVRA in opdracht van het College van Burgemeester en Wethouders van Borsele, 28 april 1988. De betrokken passage staat op blz. 13 van dit rapport. Wat betreft de locaties 8A/B en 9, wordt verwezen naar bijlage 4 van dit rapport.

liet zij zich door vertegenwoordigers van het bevoegd gezag en initiatiefnemer (COVRA) voorlichten over de te volgen procedure en de nieuwe locatie. Daarbij liet COVRA weten in onderhandeling te zijn met het Havenschap Vlissingen over de verwerving van grond op de locatie, welke is aangeduid als 8B op bijlage 4 van het Rapport Werkgroep Plaatsbepaling COVRA.

Derhalve is COVRA voornemens de vergunningaanvragen en dus ook het nieuwe MER op deze locatie te richten. Het doel van het onderhavige advies is aan te geven welke milieu-aspecten nog de aandacht verdienen bij de inrichting en het gebruik van de COVRA-faciliteit op deze locatie, in aanvulling op de reeds in het locatie-gebonden MER gepresenteerde informatie.

In Uw brief van 4 augustus jl. maakte U duidelijk dat voor de vaststelling van de aanvullende richtlijnen het naar Uw oordeel niet nodig is een geheel nieuwe m.e.r.-procedure te starten. De initiatiefnemer heeft dan ook geen nieuwe startnotitie opgesteld. Evenmin is voorzien in de mogelijkheid van inspraak ten behoeve van de vaststelling van aanvullende richtlijnen. Bij gebreke daaraan heeft de Commissie zich in de opstelling van het onderhavige advies gebaseerd op de volgende documenten en informatie:

- de richtlijnen voor het locatiegebonden MER, die werden vastgesteld in juni 1986;
- het toetsingsadvies van de Commissie d.d. 29 januari 1988 over het locatiegebonden MER met daarin verwerkt de opmerkingen van insprekers op dat MER;
- het rapport van de Werkgroep Plaatsbepaling COVRA van 28 april 1988;
- Uw brief van 4 augustus 1988 aan de Commissie;
- de tijdens de bijeenkomst van 2 september 1988 mondeling aan de Commissie verstrekte gegevens over de procedurele stand van zaken en over de kenmerken van de nieuwe locatie.

2. SAMENVATTING

Nadat de Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA) vergunningaanvragen en een milieu-effectrapport (MER) had ingediend voor de inrichting en het gebruik van een faciliteit voor de verwerking en opslag van radioactief afval op een locatie op het terrein van de Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij (PZEM), kwam in het begin van 1988 alsnog een discussie op gang in de gemeente Borsele over deze locatie. Dit leidde op verzoek van de Gemeenteraad tot de uitvoering van een nader locatie-onderzoek in Borsele door een speciaal daarvoor ingestelde commissie. De betrokken commissie kwam tot de conclusie dat andere locaties op het terrein van het Havenschap Vlissingen even goed zouden zijn of zelfs beter dan de eerste beoogde locatie op het PZEM-terrein. Daarop heeft COVRA te kennen gegeven te overwegen de reeds ingediende vergunningaanvragen voor het PZEM-terrein te zullen intrekken en met nieuwe vergunningaanvragen te komen voor de locatie 8B op het binnen de Gemeente Borsele gelegen deel van het Havenschap Vlissingen. De opstelling van nieuwe vergunningaanvragen houdt ook de opstelling in van een nieuw MER. Voor het nieuwe MER blijven de richtlijnen van toepassing, die in juni 1986 werden vastgesteld voor de opstelling van het locatiegebonden MER. Daarenboven zijn nog aanvullende richtlijnen nodig met het oog op de nieuwe locatie. Het doel van het onderhavige advies van de Commissie voor de milieu-effectrapportage is aanbevelingen te geven voor het vaststellen van de aanvullende richtlijnen. De belangrijkste aandachtspunten van dit advies zijn hieronder samengevat in de vorm van vragen en punten [2].

Probleemstelling, doel en besluitvorming (3)

- In het MER dient te worden duidelijk gemaakt waarom de vergunningsprocedure voor de oprichting van de COVRA-faciliteit op het terrein van de PZEM niet wordt voortgezet en waarom nieuwe vergunningaanvragen zullen worden opgesteld voor locatie 8B op het binnen Borsele gelegen gedeelte van het Havenschap Vlissingen.
- Op welke wijze kan de nieuwe locatie het doel van de voorgenomen inrichting en het gebruik van een centrale faciliteit voor de verwerking en opslag van radioactief afval voor een periode van 50 - 100 jaar beter dienen dan de eerder beschouwde locatie op het PZEM-terrein?
- Is er op grond van de jongste inzichten en informatie enige aanleiding aan te nemen dat de prognoses voor het ontstaan van de verschillende categorieën radioactief afval anders zouden moeten worden opgezet dan in het locatiegebonden MER is gebeurd? Hoe denkt COVRA via de tariefstelling te kunnen bewerkstelligen alle afval te verwerken

2 Tussen haakjes zijn de bijbehorende paragrafen van het advies gegeven.

- dat gedurende de komende 50 - 100 jaar in Nederland zal worden geproduceerd?
- In het MER dient te worden vermeld ten behoeve van welke besluiten het MER wordt opgesteld en kan worden gebruikt en door welke overheidsinstanties deze besluiten zullen worden genomen. Wat is de betrokkenheid van de verschillende lagere overheden bij de besluitvorming op grond van de Kernenergiewet en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren?
 - In het MER dient te worden vermeld op welke wijze de afspraken met de gemeente Zijpe over de beëindiging van de aldaar gevestigde tijdelijke opslag van radioactief afval van invloed kan zijn op de besluitvorming waarvoor het MER wordt opgesteld.
 - Welke overige besluiten moeten nog genomen worden om de COVRA-faciliteit te kunnen realiseren?

De voorgenumen activiteit en de alternatieven (4)

- Naar de mening van de Commissie voor de milieu-effectrapportage behoeven in het MER als locatie-alternatieven slechts te worden opgenomen de beoogde nieuwe locatie 8B op het terrein van het Havenschap Vlissingen en de oorspronkelijke voorkeurslocatie op het terrein van de PZEM. De laatste locatie kan als referentiesituatie dienen.
- In de beschrijving van de inrichting van de locatie 8B op het terrein van het Havenschap Vlissingen moet duidelijk worden gemaakt of de verschillende verwerkings- en opslaggebouwen op verschillende niveau's zullen worden geplaatst zoals in het ontwerp voor de locatie op het PZEM-terrein, of niet. Als geen verschil in hoogteligging van de diverse gebouwen wordt voorzien, welke betekenis heeft dat voor eventueel overstromingsgevaar dan wel erosie met het oog op de buitendijkse ligging van de nieuwe locatie? Is het niveau van 5 m + NAP voldoende hoog voor de diverse vormen van verwerking en opslag?
- In het locatiegebonden MER ontbraken voldoende gegevens om te kunnen oordelen over de afweging tussen verbranden en persen van het laag- en middel-radioactieve afval in de verschillende scenario's met betrekking tot het opslag-volume en de emissies. Het nieuw op te stellen MER biedt de gelegenheid deze informatie alsnog te presenteren en te gebruiken in de opstelling van het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast (het zogeheten meest milieu-vriendelijke alternatief).
- Andere aspecten die bij de opstelling van het meest milieu-vriendelijke alternatief moeten worden betrokken, betreffen de eerder genoemde betekenis van eventueel overstromingsgevaar en erosie, de aandacht voor waarborgen, die het gevaar kunnen beperken van menselijke vergissingen bij de afvoer van vervallen kortlevende nucliden naar stortplaatsen en/of verwerkingsbedrijven en de beperking van emissies in de lozingen door het bedrijf op de Westerschelde. (Voor het overige wordt verwezen naar de aanwijzingen voor dit alternatief in de richtlijnen voor het locatie-gebonden MER).

Bestaande toestand en te verwachten ontwikkelingen (5)

- De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling

- daarvan dienen in het MER te worden beschreven voor zover die toestand van belang is voor de voorspelling van de gevolgen voor het milieu bij de realisering van de faciliteit.
- Speciale aandacht dient in het MER te worden besteed aan een beschrijving van de overige vestigingen van bedrijven en bestemmingen op het industrieterrein voor zover die van invloed kunnen zijn op de faciliteit of daardoor beïnvloed kunnen worden.
 - Bij de autonome ontwikkeling van het milieu dient de mogelijkheid van een zeespiegelstijging tijdens de geplande bedrijfsduur van de COVRA-faciliteit betrokken te worden in verband met overstromingsgevaar en erosie.

Gevolgen voor het milieu (6)

Bij de opstelling van het MER moet worden uitgegaan van het betreffende onderdeel van de richtlijnen voor het locatie-gebonden MER. Daarnaast verdienen de volgende punten aandacht.

- De mogelijke gevolgen van de COVRA-faciliteit tijdens normaal bedrijf en ten gevolge van menselijke fouten, storingen en ongevallen op de werknemers van de rondom locatie 8B liggende bedrijven moeten in het MER behandeld worden. Zal de COVRA-faciliteit gebruiksrestricties opleggen aan nu nog ongebruikte terreinen op het industrieterrein?
- De effecten van zeetransporten van radio-actief afval vanuit de opwerkingsfabrieken in Engeland en Frankrijk naar de COVRA-faciliteit moeten in het MER beschreven worden. Een dergelijke beschrijving ontbrak in het locatie-gebonden MER.
- Wat is de chemische samenstelling en het gedrag van het radioactieve afval voor zover deze van belang zijn voor de verwerking en opslag van de aangeboden afvalstoffen? Hierbij kan worden uitgegaan van de ervaringen die zijn opgedaan bij de tijdelijke opslag van radioactieve afvalstoffen in Zijpe en de ervaringen in het buitenland bij de opslag van KSA en ander warmteproducerend afval dat bij de opwerking van uitgewerkte brandstofstaven ontstaat.
- Met het oog op de voorgeschiedenis van het voornemen, die er nu toe heeft geleid dat COVRA van plan is nieuwe vergunningaanvragen in te dienen voor een nieuwe locatie in de Gemeente Borsele, doet de Commissie voor de milieu-effectrapportage opnieuw aanbevelingen voor het geven van voorlichting aan en het ontwikkelen en onderhouden van een vertrouwensrelatie met de plaatselijke bevolking van omwonenden en werkenden. Deze aanbevelingen zijn gespecificeerd in paragraaf 6.3 van het advies.

Vergelijking van de alternatieven (7)

- In het MER moeten de te verwachten milieu-gevolgen van de voorgenomen activiteit op de nieuwe locatie vergeleken worden met het meest milieu-vriendelijke alternatief voor deze locatie en voor de voormalige voorkeurslocatie op het PZEM-terrein.

Overzicht van leemten in kennis en evaluatie (8)

- Met het oog op het reeds eerder gepresenteerde overzicht van leemten in kennis in het locatie-gebonden MER, kan het nieuwe MER zich vooral

- richten op eventuele onzekerheden en leemten in relatie tot de voorspelling van effecten als gevolg van de inrichting en het gebruik van de faciliteit op locatie 8B van het Havenschap Vlissingen.
- De Commissie voor de milieu-effectrapportage geeft de aanbeveling reeds in het MER een concept-programma te presenteren voor de evaluatie van de werkelijk optredende milieu-gevolgen bij uitvoering van het voornemen. De "evaluatie achteraf" vormt een essentieel onderdeel voor de publieke acceptatie en voor het opbouwen van een vertrouwensrelatie met de lokale bevolking.

Samenvatting (9)

- Is de samenvatting van het MER goed afgestemd op de inhoud van het MER?
- Bevat de samenvatting een beschouwing van die milieu-aandachtspunten, die centraal stonden tijdens de beoordeling van het locatie-gebonden MER?

3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

3.1 Probleemstelling en doel

In het MER dient te worden duidelijk gemaakt waarom de vergunningsprocedure voor de oprichting van de COVRA-faciliteit op het terrein van de PZEM niet wordt voortgezet en waarom nieuwe vergunningaanvragen zullen worden opgesteld voor een locatie op het binnen Borsele gelegen gedeelte van het Havenschap Vlissingen ten noordwesten van het terrein van de PZEM. De Commissie vraagt zich af waarom de nu beoogde locatie niet reeds naar voren was gekomen in het kader van de werkzaamheden van de Commissie "Locatiekeuze Opslagfaciliteit Radioactief Afval" (LOFRA). De Commissie LOFRA wees in haar advies van 8 oktober 1985 wel op de potentiële geschiktheid van een ander terrein van het Havenschap Vlissingen, gelegen tussen de Frankrijkweg en de Luxemburgweg. Die locatie werd wel in het locatiegebonden MER opgenomen, maar genoot niet de voorkeur van COVRA, ondermeer vanwege de nabijheid van de Eurogas opslag.

Op welke wijze kan de nieuwe locatie het doel van de voorgenomen inrichting en het gebruik van een centrale faciliteit voor de verwerking en opslag van radioactief afval voor een periode van 50 - 100 jaar beter dienen dan op de eerder beschouwde locatie op het PZEM-terrein? Welke achtergronden hebben hierbij een rol gespeeld? In dit verband wordt ook verwezen naar de opmerkingen in paragraaf 6.3 van het onderhavige advies, die ingaan op de zogeheten belevingsaspecten onder betrokkenen (omwonenden en in de nabijheid werkenden).

In haar toetsingsadvies (par. 2.2.2, blz. 4) over het locatiegebonden MER constateerde de Commissie dat, enerzijds COVRA als doel aangaf te willen komen tot één centrale verwerkings- en opslagfaciliteit voor de komende 50 - 100 jaar voor al het radioactieve afval in Nederland, terwijl anderzijds het door COVRA te voeren financiële beleid zich zou moeten richten op een kostendekkende exploitatie. De Commissie bracht daarbij naar voren, dat uit deze beide doelstellingen niet kan worden afgeleid hoe COVRA er via de tariefstelling in zal kunnen slagen alle radioactieve afval te verwerken, dat gedurende 50 - 100 jaar in Nederland zal worden geproduceerd. Het nieuwe MER dient hierover meer duidelijkheid te verschaffen. De verschillende vragen die de Commissie op dit punt stelde in het toetsingsadvies (par. 2.2.4) van 29 januari 1988 en het antwoord dat de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer gaf op Kamervragen hierover (Tweede Kamer der Staten Generaal, vergaderjaar 1987-1988 Aanhangsel van de Handelingen 590) kunnen als leidraad daarvoor gebruikt worden. Is er op grond van de jongste inzichten en informatie enige aanleiding aan te nemen dat de prognoses voor het ontstaan van de verschillende categorieën radioactief afval anders zouden moeten worden opgezet dan in het locatiegebonden MER is gebeurd? De Commissie verwijst hierbij naar de vragen die zij stelde in haar aanbiedingsbrief bij het toetsingsadvies van 29 januari 1988 onder punt 3 van de overwegingen die zij had tijdens de opstelling van het toetsingsadvies. Het betreft met name de vraag of de hoeveelheid en de samenstelling van het radioactieve afval zoals dat in

